

Кооперативні машинні формування найбільш повно враховують інтереси фермерів. Фермери при такому формуванні є одночасно і засновниками і членами кооперативу, вони мають право отримувати технічні послуги на умовах, які встановлюються самими фермерами, виходячи із наявних виробничих можливостей, самостійно розпоряджатись отриманим доходом, уникаючи додаткового оподаткування.

Концентрація технічних засобів в одному підрозділі, її швидке обслуговування і оперативний ремонт сприяє збільшенню річного завантаження техніки, зниженню простоїв, значно збільшує виробітку, покращує якість і організацію праці механізаторів. Фінансування формування такої організаційної структури базується на використанні об'єднаного капіталу самих фермерів.

Література:

1. Головка А. М. Основні тенденції розвитку ринку сільськогосподарської техніки провідних зарубіжних країн / А. М. Головка, П. А. Денисенко, В. О. Питулько // Економіка АПК. – 2005. – № 2. – С. 88 – 94.

2. Горьовий В. П. Розвиток виробничо-технічного обслуговування підприємств АПК / В. П. Горьовий // Вісник аграрної науки. – 2007. – № 11. – С. 59 – 64.

3. Іванишин В. В. Стратегічні напрямки розвитку сільськогосподарського машинобудування в Україні / В. В. Іванишин // Економіка АПК. – 2005. – № 1. – С. 3 – 8.

4. Коробка С. В. Матеріально-технічне забезпечення розвитку малого підприємництва / С. В. Коробка // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства : економічні науки. – 2007. – Вип. 56. – С. 116 – 123.

5. Проект концепції комплексної державної програми реформ та розвитку сільського господарства України (2010) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minagro.gov.ua>.

6. Саченко В. Тенденції розвитку сільськогосподарської техніки / В. Саченко, С. Коваль // Техніка АПК. – 2004. – № 1–2. – С. 8 – 16.

7. Фермерські господарства Львівщини : стат. зб. – Львів : Головне управління статистики у Львівській області, 2011. – 112 с.

8. Trechow P. Maschinenbauer für den Acker / Trechow Peter // Hochschulanzeiger. – 2008. – № 96. – S. 44.

Рецензент: д.е.н., професор Березівський П.С.

УДК 338.439:006.83

СИСТЕМА ОЦІНКИ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО ПІДКОМПЛЕКСУ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Резнікова О.С., д.е.н., доцент, Плакса Ю.В., к.е.н., доцент

Південний філіал Національного університету біоресурсів і природокористування України «Кримський агротехнологічний університет»

Підтримка сільськогосподарських товаровиробників, незважаючи на додаткові витрати держави, створює умови для зростання виробництва, сприяє розвитку інфраструктури, знижує безробіття й у цілому зміцнює соціальну стабільність.

Support of agricultural commodity producers, without regard to the additional charges of the state, creates terms for growth of production, assists development of infrastructure, reduces unemployment and on the whole fastens social stability.

Постановка проблеми. Серед заходів, що сприяють розвитку економічної інтеграції агропродовольчого виробництва й становлення загального аг-

рарного ринку, варто виділити такі, як розробка відповідної фінансово-кредитної політики, необхідної законодавчої бази та єдиних підходів щодо цільового бюджетного фінансування і державної підтримці агропродовольчого підкомплексу.

Створення загального аграрного ринку дозволить проводити єдину аграрну політику, що забезпечить вільний рух продовольчих товарів, сільсько-господарської сировини, узгодження цін, поглиблення поділу праці на взаємовигідних умовах.

Сучасні системи оцінних індикаторів, як новий інструмент, повинні націлювати на стратегію довгострокового успіху й одночасно бути її частиною. Система результуючих параметрів повинна бути спрямована на оцінку стабільності, збалансованості й соціальної орієнтації розвитку.

Традиційні система оцінки агропродовольчого підкомплексу будується на фінансових і натуральних показниках. В останні роки в зарубіжній економічній літературі досить часто зустрічається критика цих показників, джерелом яких служить система бухгалтерського обліку й фінансової звітності як основа для прийняття управлінських рішень. Ця критика спрямована на ретроспективний характер цих показників, що значно зменшує їхню цінність для прийняття стратегічних управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інтеграція агропромислового виробництва в рамках об'єданого аграрного ринку допоможе відновити традиційні господарські зв'язки, наповнить їхнім новим змістом, адекватним системі ринкових відносин, що буде надійним гарантом проведення погодженої політики при входженні у світове господарство. На це звертають увагу В.Г. Андрійчук [1], В.П. Галушко [2], О.І. Гойчук [3], С.М. Кваша [4], П.Т. Саблук [5], Солов'єва Н.І. [6] та ін.

Постановка завдання. Модель фінансових індикаторів добре працює доти, поки вони охоплюють більшість робіт зі створення вартості, але в міру того як капітал все більш інвестується в технології, в удосконалення характеристик і взаємозв'язків, які не можуть бути оцінені в традиційній фінансовій моделі, ця структура стає все менш ефективною.

Виклад основного матеріалу досліджень. Агроформування використовують системи оцінних індикаторів не тільки тому, що вони дозволяють сфокусуватися на короткострокових фінансових результатах, але й тому, що вони ідентифікують вартість нематеріальних активів і конкурентних переваг. Не можуть бути оцінені з використанням фінансових показників, наприклад, такі характеристики, як якість сервісу, підвищення лояльності до торговельної марки.

Методика побудови системи оцінних показників у стратегії розвитку агропродовольчого підкомплексу повинна включати кілька взаємопов'язаних стадій. На нашу думку, адаптація збалансованої системи показників (ЗСП) та економічної доданої вартості (ЕДВ) до агропродовольчого підкомплексу – найбільш доцільні.

Логічно правильним буде структура поєднання концепцій ЗСП і ЕДВ для прийняття управлінських рішень і оцінки рівня розвитку агропродоволь-

чого підкомплексу України. У системі збалансованих показників пропонується розглядати підкомплекс із погляду чотирьох перспектив, розробляти кількісні показники, збирати дані й аналізувати їх відповідно до кожної із цих перспектив.

Соціальну перспективу (СП) розвитку треба, на нашу думку, оцінювати за підсумковим показником збільшення зайнятих у зазначеному підкомплексі й вартості об'єктів соціальної інфраструктури на селі:

$$СП = I((X - Y) + (M + N)), \quad (1)$$

де X - вартість навчання й підвищення кваліфікації кадрів, зайнятих у агропродовольчому підкомплексі; Y - вартість навчання й підвищення кваліфікації кадрів, що перейшли з агропродовольчого підкомплексу в інші галузі або звільнилися з інших причин; M - вартість об'єктів соціальної інфраструктури, які заново введені або плануються до введення в експлуатацію; N - залишкова вартість вже функціонуючих об'єктів інфраструктури.

В основу оцінки перспективи бізнес-процесів (ПБП) повинні бути покладені натуральні показники. На їхній базі доцільно для оцінки рівня розвитку використовувати наступний показник:

$$ПБП = B(X - Y + M), \quad (2)$$

де X - додатковий дохід від підвищення продуктивності за окремими категоріями продукції; Y - обсяг виробленої продукції; M - грошовий вимір структури зміни якості виробленої продукції щодо товарів нижчої якості.

Показник оцінки перспективи клієнтів повинен показувати ефективність маркетингової стратегії агроформувань. Як відомо, споживач ухвалює рішення щодо купівлі виходячи з різних орієнтирів, які можна об'єднати у дві групи цінкових і нецінових критеріїв. Внаслідок цього найбільш вдалим показником на початковому етапі реалізації стратегії розвитку агропродовольчого підкомплексу, виходячи з поставленої мети, буде величина обсягу ринку продовольства, яка забезпечується за рахунок внутрішнього виробництва, її збільшення або зменшення.

Фінансову перспективу (ФП) доцільно оцінювати показником ринкової вартості галузі, що включає наступні складові:

$$ФП = B(X + Y + M + N), \quad (3)$$

де X - сукупний чистий прибуток агротоваровиробників; Y - залишкова вартість підприємств агропродовольчого підкомплексу; M - вартість об'єктів виробничої інфраструктури, які заново введені або плануються до введення в експлуатацію; N - залишкова вартість вже функціонуючих об'єктів інфраструктури.

На додаток до даної оцінки, як уже передбачалося, необхідне використання концепції ЕДВ, що дозволяє визначити найбільш пріоритетні напрямки розподілу ресурсів. Показник ЕДВ, який обчислюється як по підприємствах, так і по продуктах, надасть можливість надалі згрупувати їх у три групи: підприємства (продукти), показник ЕДВ у яких вище за середнє по підкомплексу; підприємства (продукти), показник ЕДВ у яких нижче середнього по підкомплексу; підприємства (продукти), що мають негативний показник ЕДВ.

Поєднання концепцій ЗСП і ЕДВ як сучасних систем оцінних індикаторів, використовуваних для прийняття управлінських рішень є новим інструментом, що оцінює рівень розвитку агропродовольчого підкомплексу.

Висновки. Необхідність залучення спеціалізованих підприємств диктується також тим, що для високоякісного визначення прогнозів розвитку ринків недостатньо результатів цінового моніторингу в країні. Необхідно враховувати також стан і прогнози агрокліматичних умов вирощування сільськогосподарських культур, платоспроможний попит населення, ситуацію на ринках як всередині країни по регіонах, так і в країнах близького і далекого зарубіжжя, напрацювання як короткострокових, так і довгострокових прогнозів, неможливість і недоцільність складання прогнозів за єдиною моделлю та інші фактори.

Для підвищення ефективності даного функціонування та подальшого розвитку ринку необхідно: розробити заходи для його захисту, щоб обмежити присутність представників інших країн; ввести квоти на імпорт продукції, внутрішнє виробництво; прийняти узгоджені документи про єдині мита на імпортовані товари; розробити єдині ціни на продукцію АПП і встановити розміри субсидій на підтримку сільськогосподарського виробництва; встановити розміри експортних субсидій з орієнтацією на можливі ціни; прийняти єдині правила, що будуть сприяти розвитку конкуренції товарів і послуг на агропродовольчому ринку; створити єдиний центр інформаційного забезпечення в частині попиту та пропозиції щодо продовольчих товарів, харчовій і сільськогосподарській сировині, рівня цін і обміну технологіями; організувати спільне проведення виставок-ярмарків, семінарів, конференцій, відкриття спільних торгових домів, видання спеціальних бюлетенів та ін.

Таким чином, цілком слушним є наступне твердження, що підвищення ефективності агропродовольчого підкомплексу, нарощування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції й поліпшення її якості відповідно до науково обґрунтованих норм і забезпечення якісного продовольчого споживання є актуальними на сьогоднішній день питаннями.

Література:

1. Андрійчук В.Г. Внутрішня будова ринку сільськогосподарської продукції: теоретико-методологічний аспект / В.Г. Андрійчук // Економіка АПК. – 2004. – №3. – С. 29-35.
2. Галушко В.П. Планово-ринкові процеси в економіці АПК розвинутих країн / В.П. Галушко, О.В. Покотило // Економіка АПК. – 2010. – №6. – С. 154-158.
3. Гойчук О.І. Збалансований раціон харчування як необхідна умова продовольчої безпеки / О.І. Гойчук // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2003. – № 4. – С. 51-58.
4. Кваша С. СОТ та пріоритети аграрної економічної науки / С. М. Кваша // Економіка АПК. – 2008. – №5. – С.8-12.
5. Саблук П.Т. Проблеми розвитку аграрного ринка України в контексте взаємодії со странами СНГ/ П.Т. Саблук// Економіка АПК. – 2010. – № 12. – С. 3-8.
6. Соловьева Н.І. Сценарій майбутнього розвитку інтегрованої системи прогнозування в аграрному секторі / Н.І. Соловьева // Економіка АПК. – 2010. – №5. – С. 135-142.

Рецензент: д.е.н., професор Махмудов Х.З.